

UMOWY ZAWIERANE POZA LOKALEM PRZEDSIĘBIORSTWA

Autor: Adwokat **Adam Puchacz**

Współcześnie bardzo wiele słyszy się o prawach konsumentów, o konieczności ciągłego zwiększenia ich uprawnień i minimalizacji ryzyka w transakcjach z ich udziałem. Konsumenty chcą znać swoje prawa i obowiązki, jak również wiedzieć, czego mogą żądać od przedsiębiorcy. Obecnie bardzo istotną rolę w globalnej sprzedaży pełni sprzedaż, do której dochodzi w innym miejscu niż w stacjonarnym sklepie sprzedawcy. Umowy zawierane w ten sposób prawo określa jako „zawierane poza lokalem przedsiębiorstwa“.

Według prawa

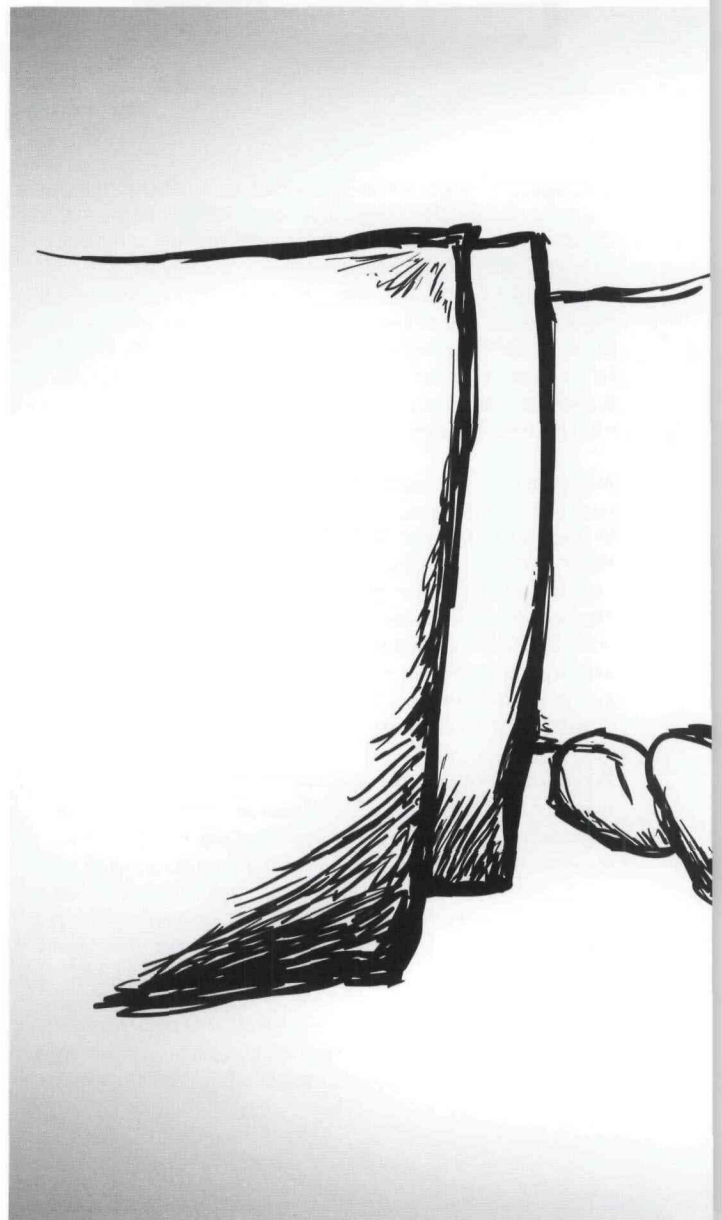
Aktem regulującym tego rodzaju umowy jest obowiązująca od 25 grudnia 2014 r. ustawa z dnia 30 maja 2014 r. o Prawach konsumenta. Akt ten w znacznej mierze zmienił dotychczasowe uregulowania dotyczące konsumentów i przedsiębiorców, poprawiając istotnie pozycję tych pierwszych.

W art. 2 przywołanego aktu ustawodawca definiuje „lokal” jako nieruchomości lub jej część, w której przedsiębiorca prowadzi działalność na stałe (czyli np. jego siedziba lub biuro), jak również rzecz ruchomą, w której przedsiębiorca prowadzi działalność zwyczajowo albo na stałe (np. samochód przystosowany do sprzedaży). Natomiast pod pojęciem „umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa” rozumieć należy umowę, która została zawarta z konsumentem:

- a) przy jednoczesnej obecności stron (a więc konsumenta i przedsiębiorcy) w miejscu, które nie jest lokalem przedsiębiorstwa danego przedsiębiorcy (np. umowa kupna materaca w domu konsumenta lub na prezentacji zorganizowanej w hotelu), jak również w wyniku przyjęcia oferty złożonej przez konsumenta w okolicznościach, o których mowa w tym punkcie;
- b) w lokalu przedsiębiorcy lub za pomocą środków porozumiewania się na odległość bezpośrednio po tym, jak nawiązano indywidualny kontakt z konsumentem w miejscu, które nie jest lokalem danego przedsiębiorcy, przy jednoczesnej fizycznej obecności stron (np. sytuacja, w której konsument z ulicy zostaje zaproszony na pokaz garnków);
- c) podczas wycieczki zorganizowanej przez przedsiębiorcę, której celem lub skutkiem jest promocja oraz zawieranie umów z konsumentami.

Ustawa znajdzie zastosowanie w sytuacjach wskazanych powyżej, jednakże z pewnymi wyłączeniami, o których mowa w art. 3. Mianowicie jej przepisów nie stosuje się do umów dotyczących np. usług socjalnych, opieki nad dziećmi czy zawieranych z przedsiębiorcą dokonującym częstych i regularnych objazdów, podczas których przedsiębiorca dostarcza środki spożywcze, napoje i inne artykuły, przeznaczone do bieżącego spożycia w gospodarstwach domowych, do miejsca zamieszkania, pobytu lub pracy konsumenta, jak również dotyczących gier hazardowych lub zawieranych za pomocą automatów sprzedających, lub zautomatyzowanych punktów sprzedaży, jak również

w przypadku, gdy konsument jest zobowiązany do zapłaty kwoty nieprzekraczającej pięćdziesięciu złotych. Inne wyłączenia są wskazane w art. 4 ustawy, w tym m.in. umowy dotyczące nieruchomości, czynności bankowych czy umów inwestycyjnych.

Obowiązki przedsiębiorcy

Przechodząc do pozycji prawnej przedsiębiorcy i konsumenta, należy zwrócić uwagę na szczególne obowiązki przedsiębiorcy, które musi spełnić przy zawieraniu umowy poza lokalem przedsiębiorstwa. Ustawa nakłada na niego obowiązek poinformowania konsumenta w sposób jasny i zrozumiały o istotnych warunkach umowy, jak również o tym, że warunki umowy mogą być zmienione jedynie za wyraźnym porozumieniem stron. Musi tego dokonać najpóźniej w chwili wyrażania przez konsumenta zgody na przyjęcie danej oferty, co oznacza, że nie można tego zrobić później, np. dosyłając warunki umowy.

Z ustawy wynika dla przedsiębiorcy wiele obowiązków, które mają zwiększyć ochronę konsumenta i przyczynić się do odniesienia realnej korzyści z umowy. Najważniejsze z nich to poinformowanie o: głównych cechach przedmiotu świadczenia, sposobie porozumiewania się z nami (np. telefonicznie, pocztą elektroniczną) czy danych dotyczących firmy (np. adresie, numerze telefonu lub adresie poczty elektronicznej, jeżeli są dostępne).

Istotnym zbiorem obowiązków są te związane z kwestią zapłaty i realizacji świadczenia. Przedsiębiorca musi poinformować konsumenta o łącznej cenie lub wynagrodzeniu za świadczenie, wliczając w to podatki.

Musi określić sposób i termin zapłaty i spełnienia świadczenia. Z innych ważnych obowiązków można wymienić: określenie minimalnego czasu trwania naszych zobowiązań, które wynikają z umowy, także wysokości i sposobu złożenia ewentualnej kaucji, czy, wydawałoby się oczywistego, obowiązku dostarczenia rzeczy bez wad. Powyższych informacji przedsiębiorca udziela na papierze (lub innym trwałym nośniku) w sposób czytelny i wyrażony zrozumiałym dla konsumenta językiem. W razie niepoinformowania konsumenta o którymkolwiek z powyższych obowiązków, ciężar udowodnienia tego, że było inaczej, spoczywa na przedsiębiorcy.

Odstąpienie od umowy

Wydaje się, że najistotniejszym uprawnieniem konsumenta nadanym przywołaną ustawą jest prawo odstąpienia od umowy. Skutkiem odstąpienia jest potraktowanie umowy jako niezawartej, w wyniku czego konsument zostaje zwolniony z wszelkich zobowiązań.

Ustawa kładzie bardzo duży nacisk na obowiązek poinformowania konsumenta o przysługującym mu prawie odstąpienia od umowy, w tym o sposobie i terminach, jak również o kosztach zwrotu rzeczy. Formularz odstąpienia powinien być dołączony do zawieranej umowy. Może nim być gotowy formularz, którego wzór dołączony jest do

